

RIIGIKOGU

IV koosseis.

III istungjärk.

55. koosolek.

12. aprillil 1930.

Sisu:

1. Vabariigi Valitsuse koosseisu täiendamine.
2. Eesti-Läti vaheliste merealuste kaablite kohta käiva konventsiooni kinnitamise seadus — III lugemisel.
3. Alalise rahvusvahelise kohtu põhikirja allakirjutamise protokolliga Ameerika Ühisriikide liitumise protokollu kinnitamise seadus — III lugemisel.
4. Alalise rahvusvahelise kohtu põhikirja revideerimise protokollu ja selle lisa kinnitamise seadus — III lugemisel.
5. Avalikkude õppeasutuste ja õigustega erakoolide õppejõudude tasude seaduse muutmise seadus — III lugemisel.
6. Riigikogu III istungjärgu lõpetamine.

Koosoleku avab Esimees **K. Einbund** kell 14.22 min.

Sekretäri kohal sekretäri esimené abi **A. Tõllassepp**.

1. Vabariigi Valitsuse koosseisu täiendamine.

Juhataja: Austatud Riigikogu liikmed! Riigikogu poolt täna eelmisel koosolekul minule tehtud ülesande täitmiseks on mul au esineda Riigikogule ettepanekuga, kutsuda ametisse Kohtu- ja siseministri kohale rkl. Ado Anderkopp.

Rkl. Anderkopp on andnud selleks oma nõusoleku, nagu minule teatab härra Riigivanem oma kirjaga tänasest kuupäevast. Ettepanek oleks järgmine:

Riigikogu otsustab:

kutsuda ametisse Kohtu- ja siseministri kohale Riigikogu liikme Ado Anderkopp'i.

L. Johanson (stp, korra kohta): Teen ettepaneku,

määrata 10-minutiline vaheaeg, nagu varemalt sarnastel juhtudel talitatud.

Ettepanek võetakse vastu.

Vaheaeg kl. 14.25 min. — kl. 14.48 min.

Koosolekut juhatab Esimees **K. Einbund**.

Sekretäri kohal sekretäri teine abi **O. Gustavson**.

L. Johanson (stp, häälet. motiiv.): Austatud Riigikogu liikmed! Kuna praegune valitsus on suutnud oma kestusel

küllaliselt tõendada, et ta ei teotse nii, nagu seda Eesti rahva ja riigi huvid nõuavad, siis ei saa meie pooldada sellise valitsuse täiendamist, vaid sootu selle vastu, — terve valitsus Riigivanem Otto Strandman'iga eesotsas peaks täiendamise asemele ametist lahkuma.

Neil põhjustel hääletab Eesti sotsialistliku tööliste partei Riigikogu rühm Vabariigi Valitsuse uue liikmega täiendamise vastu.

Juhataja: (Hääletatakse.) 45 häälega 21 hääle vastu on rkl. Ado Anderkopp kutsutud ametisse Kohtu- ja siseministri kohale.

Austatud Riigikogu liikmed! Riigikogu vabastas täna rkl. Tõnis Kalbus'e Kohtu- ja siseministri kohalt. Tõnis Kalbus kirjutas põhjendas oma lahkumist haigusega. Meie kõik teame, austatud Riigikogu liikmed, et meie kolleeg on olnud haige juba kauemat aega, ja teame ühtlasi, et see haigus on olnud raske.

Tõnis Kalbus on pidanud juba kaua aega riigiteenistuse ametit, on pidanud seda väga tähtsatel kohtadel — valitsuse liikme kohtadel.

Ma arvan, et kõigi meie ühine tahtmine on — soovida oma kolleegile, rkl. Tõnis Kalbus'ele, peatset terveksaamist. (Käteplaksutamine.)

2. Eesti-Läti vaheliste merealuste kaablite kohta käiva konventsiooni kinnitamise seadus — III lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja **A. Rei**.

Seaduseelnõu võetakse vastu paragrahvide viisi ja terve sisu korruga redaktsiooni komisjoni andmata.

3. Alalise rahvusvahelise kohtu põhikirja allakirjutamise protokolliga Ameerika Ühisriikide liitumise protokollu kinnitamise seadus — III lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja **A. Rei**.

Seaduseelnõu võetakse vastu paragrahvide viisi ja terve sisu korruga redaktsiooni komisjoni andmata.

4. Alalise rahvusvahelise kohtu põhikirja revideerimise protokollu ja selle lisa kinnitamise seadus — III lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja **A. Rei**.

Seaduseelnõu võetakse vastu paragrahvide viisi ja terve sisu korruga redaktsiooni komisjoni andmata.

5. Avalikkude õppeasutuste ja õigustega erakoolide õppejõudude tasude seaduse muutmise seadus — III lugemisel.

Rahaasjanduse komisjoni aruandja M. L a a r m a n.

J u h a t a j a: Seaduseelnõu arutamisel jätan ära selle teksti ettekandmise.

Sekretäri kohale asub sekretäri esimene abi A. Tõllassepp.

Seaduseelnõu võetakse vastu paragrahvide viisi ja terve sisu korruga redaktsiooni komisjoni andmata.

6. Riigikogu III istungjärgu lõpetamine.

J u h a t a j a: Riigikogu juhatuselt on ettepanek,

Riigikogu otsustab:

1) lõpetada käesoleva koosolekuga III istungjärg;

2) uuesti kokku astuda erakorraliseks istungjärguks 6. mail 1930;

3) vaheajal kuni järgmise istungjärguni võimaldada töötamine riigikaitse ja väliskomisjonile.

See ettepanek on kokku seatud Riigikogu juhatuse poolt vanematekogu sellekohase seisukoha järgi.

O. G u s t a v s o n (stp): Ma teen sotsialistliku rühma nimel ettepaneku, võtta Riigikogu juhatuse ettepanekus tähtpäeva „6. mail“ asemele „29. aprillil“.

Meie rühm peab oma ettepaneku tarvilikuks järgmistel motiividel. Teatavasti otsustas vanematekogu eelviimasel korral uuesti kokku astuda erakorraliseks istungjärguks 29. aprillil. Viimasel koosolekul võeti see otsus revideerimisele ja leiti vajalikuks vastuvõetud tähtaega pikendada ühe nädala võrra. See otsus tehti vanematekogu peamiselt motiividel, millest tõi ette lugupeetud rkl. A. Laur. Ta rõhutas, et aprilli lõpul ja mai algul olevat maal käimas külvitööd, ning et arvesse võttes külvitöö tähtsust, ei saa lubada seaduseandjaid põllutööst seks ajaks ära kiskuda, pannes neid Tallinnas seadusi tegema. Meie rühm ei taha salata, et külvitöö majanduslikult väga tähtis töö on. Aga ometi peaks seaduseandjail olema esimese järgu tähtsusega seaduseandlik parlamendi töö. Kui nüüd otsus vastu võetakse, mille esitas lugupeetud Riigikogu Esimees, siis on selle tagajärg see, et mai kuu keskel saadakse teha kõigest 3 nädalat tööd, sest on enam kui kaheldav, kas Riigikogu on nõus tänavu suvist istung-

järku kuni juunikuu keskpäevani pidama. Vaevalt on võimalik, et Riigikogu selle aja kestel jõuab vastu võtta kiire iseloomuga seadused, teistest kõnelemata.

Täna on päevakorrast välja jäetud kaks seaduseelnõu — maanteede seaduse muutmise seadus ja välisteenistuse seadus. Samuti teame meie, et koalitsiooni seisukohalt väga tähtsaks loetav kaitseisukorra seadus tahetakse kiires korras vastu võtta. Juba nende pärast üksi ei saaks leppida seega, et Riigikogu kevadisest hooajast tervelt nädala ära näpistab.

Neil motiividel oleme teinud ettepaneku, et Riigikogu astuks kokku uueks istungjärguks alates 29. aprillist, tähendab käesoleva kuu lõpul.

J. K l e s m e n t (stp): Ma teen üldkomisjoni otsuse kohaselt ettepaneku, võimaldada töötada Riigikogu istungjärgu vaheajal ka üldkomisjonil.

Lugu on nii, et üldkomisjonis on arutamisel hulk seaduseelnõusid, neist suur osa alamkomisjonides. Oleks tarvilik, et alamkomisjonid võiksid Riigikogu vaheajal töötada, et Riigikogu kokkutulemisel oleks Riigikogule materjale esitada.

M. L a a r m a n (põl): Ma pean lugupeetud rkl. härra Gustavson'i ettekannet natuke täiendama. On tõsi, et härra Laur ettepaneku tegi, et Riigikogu hiljem kokku astuks, nimelt 13. mail, aga mitte 6. mail, ja põhjendas Riigikogu kokkutulemise aja edasilükkamist nende motiividega, millised rkl. Gustavson ette kandis. Kuid selle ettepaneku poolt ei olnud minu mäletamise järgi rohkem kui ettepaneku tegija ise. Aga vanematekogu võttis vastu minu ettepaneku, tulla kokku 6. mail, ja minu motiivid olid teistsugused kui härra Lauril. Mina põhjendasin oma ettepanekut seega, et järgmisel nädalal, nimelt 28. aprillist kuni 3. maini, on üks püha, nimelt 1. mai püha. Minu teine motiiv seis selles, et esialgse kava järgi ei pidanud Riigikogu laiali minema tänasel päeval, vaid 2—3 päeva varemalt, nii et lükati edasi laialimineku päev ja seepärast peaks ka kokkutulemise päev edasi lükatama. (V a h e l h ü ü d e d.) Need olid minu motiivid, ja vanematekogu suur enamus võttis selle ettepaneku vastu.

O. G u s t a v s o n'i ettepanek lükatakse tagasi.

J. K l e s m e n t'i ettepanek võetakse vastu.

Juhatus ettepanek võetakse vastu ühes täiendusega.

J u h a t a j a: Austatud Riigikogu liikmed! Riigikogu koosoleku tänane päeva-

kord on läbi, ja seega, vastavalt tehtud otsusele, Riigikogu läheb istungjärgu vaheajale kevadepühiks. Istungjärgu lõpuosa olime osanud seada nii, et meil ei olnud erilist kuhjumist teis. Eelnõud, mis veel viimsel silmapilgul oleksid tekitanud vaidlusi, võeti päevakorrast ära, ja selle tagajärjel võime lõpetada oleva istungjärgu rahulikus meeleolus, mis ei ole üldiselt harilik Riigikogu istungjärkude lõpu kohta. (N a e r.) Kui arvata välja

viimased lahkumineked, mis olnud, nagu ikka, kokkutuleku tähtpäeva määramisel, võime minna eelolevaile pühadele päris kokkukõlalise meeleoluga ja soovida vastastikku — häid pühi!

Palun, austatud Riigikogu liikmeid, lahku minnes võtta vastu soov pühade heaks kordaminekuks.

Lõpetan Riigikogu koosoleku ja käesoleva istungjärgu.

Koosolek lõpeb kell 15.08 min.

Õige.

Kinnitan.

Koosoleku sekretärid (allkirjad).

Koosoleku juhataja (allkiri).
